

Димка В. САВОВА*
Софийски универзитет „Св. Кл. Охридски“
София

Оригинални научни рад
Примљен: 27. 9. 2024
Прихваћен: 27. 2. 2025.

ВАЛЕНЦЕ КОД НЕДЕВЕРБАТИВНИХ И НЕДЕАДЈЕКТИВНИХ ИМЕНИЦА

Циљ овог рада је да размотри манифестацију једне од фундаменталних језичких појава, каква је валенцијска структура речи, у њеном непрототипском средству, какво је именица, те да се на тај начин још једанпут потврди у науци позната поставка о недостатку јасних граница између посебних врста речи. Из једнотомног матичиног речника српског језика експерпирани су именице које су објекат овог истраживања и израђена је њихова семантичка класификација. Тамо где је могуће извршен је покушај да се примени приступ когнитивне лингвистике у жељи да се пронађу дубљи корени разматране језичке појаве. У закључку су представљене карактеристичне врсте лексичке семантике које од именице траже да има валенцијску структуру, а исто и когнитивне специфичности тих врста семантике.

Кључне речи: именица, валенцијска структура, семантика, врсте речи, обавезна допуна.

У свом чланку „О тзв. „транзитивним именицама“ које означавају људска бића” (Ивић 2009) Милка Ивић усмерава пажњу истраживача на именице које траже обавезну употребу неке допуне уз себе и као примере разматра и упоређује називе родбинских веза *отац*, *брат* и *теча* (све три траже допуну са значењем поседника). Упоређује исто тако парове именица попут *аутор* и *писац*, као и *професор* и *доцент*, и уочава разлике према наведеном критеријуму. Од српских аутора који помињу ове именице Милка Ивић наводи Ивана Клајна и истиче његову примедбу да морамо разликовати изразе у реципрочном семантичком односу као *непријатељ*, *сусед* и сл. (*ако је А сусед В-у, онда је и В сусед А-у*) од оних са несиметричним узајамним односима, као што су *отац*, *мајка*, *син*, који претпостављају несиметричност (*ако је А отац В-у, онда је В његов син* – Ивић 2009: 11).

---

* dimkasav@abv.bg; <https://orcid.org/0000-0002-4985-4432>

У овом реферату ми преузимамо као назив за овај тип именица термин „релационе”, који користе Г. Золотова (1973), мада она њиме назива и глаголе и глаголске именице, Е. Рахилина (наводимо је према поменутом чланку М. Ивић), која говори о транзитивним, или релационим именицама, а Чарлс Филмор их назива „имена односи” (1968) и др., зато што њихови референти ступају у релацију са референтом допуне чију употребу оне обавезно траже. Још на почетку ћемо прецизирати да у језику вероватно нема именице која не би могла да уђе у релацију (најмање – бар са поседником) и да има уз себе допуну. Следимо, међутим, критеријум према којем су релационе само оне именице које увек експлицирају (или имплицитно подразумевају) релацију са зависном именицом. Будући да су изражавању релација у принципу намењени глаголи (преко своје валенцијске структуре), релационе именице испољавају двојакост у односу на своје граматичке категоријалне карактеристике. Објекат нашег истраживања неће бити именице грађене од глагола нити од придева зато што су њихове падежне валенце одраз валенца њихових мотивних речи. Морамо, међутим, подвући да овде прихватимо примедбу Филмора да су један део апстрактних именица глаголске именице не са синхронијске, већ са дијахронијске тачке гледишта, нпр. лат. *amor* од глагола *ато* (Филмор 1968: 443), и зато из истраживања искључујемо исто и именице попут, рецимо, *љубав* (од глагола *љубити*) и мн.др., које на исти начин ступају у „специјалне”, како их Филмор назива, односе са неким глаголом. Проблем је и то што није увек потпуно јасан смер мотивације – да ли име мотивише глагол или обрнуто. Слику компликују и неке позајмљенице које се у истраживаном језику не тумаче као глаголске, али су у изворном језику то биле. На крају, понекад употреба у датој реченици ствара привид да је именица коришћена без обавезне допуне, међутим, она допуну има, само што је она остала имплицитна у контексту или је замењује неки атрибут (нпр. *увек долази до кризе (у тим односима)*, али исто и *увек долази до неке кризе*). Све то чини селекцију релативних именица тешком. Зато ћемо забележити да је наш избор релационих именица донекле релативан, што, међутим, не смета стварању релевантних опаски и закључака.

1. У свом раду предлажемо класификацију релационих именица у српском језику према њиховој семантици.

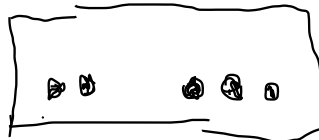
1.1. Као прву групу издвајамо именице које изражавају нечију особину, тј. особину која мора добити допуну са значењем свог поседника. Напоменућемо да смо одабрали именице које нису творбено везане за мотивни глагол или придев. Зато ће нас нпр. занимати именица *арома* без мотивног глагола (пре бисмо рекли да је глагол *ароматизовати* њоме мотивисан), док нас синонимна именица *мирис* неће занимати јер је мотивисана глаголом *мирисати*. У реченици *Цвет мирише* особину цвета изражава глагол, а у изразу *мирис цвета* глаголска именица наслеђује значење особине од глагола, а заједно са значењем, уз одговарајућу промену, наслеђује и рекцију глагола: *нешто мирише* → *мирис нечега*. На сличан начин, када се особина може изразити не глаголом него придевом, поново нас неће занимати одговарајућа мотивисана именица која наслеђује значење заједно са одговарајућом рекцијом, нпр.: *Стаза је дуга 3 метра* → *Дужина стазе је 3 метра*.

Именице које припадају овој групи су: *адреса* (локализација је увек нечија), *арома*, *бит*, *боја*, *воља*, *годиште*, *деби*, *имици*, *значај*, *квалитет*, *рекорд* У НЕЧЕМУ (нпр. *Овај резултат је рекорд У ЛАКОЈ АТЛЕТИЦИ* са значењем особине, = *Овај резултат је најбољи У ЛАКОЈ АТЛЕТИЦИ*), функција и др. Овамо припадају и саме именице са општим значењем особине: *особина*, *обележје*, *својство*. Један део именица овде означава границу домена нечије делатности: *делокруг*, *домен*, *домашај*, *зона*, *ресор* и сл. Већина именица тражи допуну у посесивном генитиву, али има њих и у локативу: *криза У НЕЧЕМУ* (НЕШТО је у кризи и то је његова особина).

На крају ћемо уопштити да обичне, нерелационе именице које наводе особину не траже обавезно допуну са значењем конкретизације поседника, уп. на пример релациону именицу *карактер* – обавезно морамо навести чији? – *карактер човека*, међутим, нерелациону именицу *лепота* (мотивисану од придева *леп* – зато она није релациона) допуна може и да не прати: *Лепота ме увек опчињава*.

1.2. У следећу групу сврставамо мањи број именица са значењем подређености. Природа односа подређености претпоставља корелирање објекта према одређеној хијерархији у два нивоа, зато се код именица овог типа тражи обавезна допуна (бити подређен/ надређен нечему). Овој групи припадају именице попут: *ађутант*, *власник* и *власништво* (али не *поседник* и *посед*, које су мотивисане глаголом *поседовати*), *дедовина*, *капитен*, *колонија*, *начелник*, *тутор*, *управа*, *шеф*. Код таквих именица су заступљени несиметрични узајамни односи које истиче И. Клајн.

1.3. У трећу групу сврставамо релационе именице са значењем неког скупа. Да бисмо анализирали семантику именица из ове групе, користимо механизам когнитивне лингвистике (о њему судимо према Лангакеру 2009). У складу са њим је именица *израз* који је производ двеју когнитивних способности наше памети: груписања и реификације. Когнитивна способност груписања темељи се на два односа међу груписаним елементима: блискости и сличности (Лангакер сматра да сличност можемо разматрати и као апстрактну варијанту просторне блискости). Нашу когнитивну способност груписања Лангакер приказује помоћу примера са пет тачака смештених на једној хоризонталној линији, од којих су две с леве стране смештене једна поред друге, а преко малог растојања блиско једна другој су смештене и остале три.

Аутор показује да је за посматрача најприродније да сврста ове тачке у две групе, леву и десну, према узајамној блискости њихових елемената.

Груписање може да се врши и према сличности – Лангакер пружа пример са тачкама у две боје: беле су хаотично распоређене, а црне, које су смештене међу њима, распоређене су у две паралелне линије.

Тако се груписање црних тачака овде врши према њиховој боји. Груписање елемената може да функционише на различитим нивоима и тада се елементи са доњег нивоа концептуализације перципирају у виду једне целине, која се укључује у друго груписање на вишем нивоу. Та способност да користимо дату групу са доњег нивоа као монолитну целину вишег реда у спознајне сврхе назива се реификација. У примеру са тачкама у две боје реификација се врши при перципирању црних тачака као две црне паралелне линије на позадини белих тачака око њих. Когнитивне способности груписања и реификације, које когнитивна лингвистика дефинише, омогућују извођење једне семантичке дефиниције која обухвата у заједничку семантику како физичке предмете тако и именице за небројиве супстанце, а исто и апстрактне именице. Лангакер наводи неке примере за те две способности испољене код именица, од којих је за нас овде нарочито прикладан пример са речју *комисија*. Према аутору ова реч означава предмет „чак и ако се саставни елементи – чланови комисије – никад не окупљају на једном месту. Груписање и реификација се овде врше због саме концепције о предузимању консултација и активности за постизање заједничког циља” (Лангакер 2009: 147). И мада код прототипа – физичких предмета – та карактеристика предмета (да се састоји од груписаних и реификованих саставних елемената) није увек очигледна, когнитивна лингвистика је прихвата као обавезну за све именице.

Размишљајући на забележени начин, проналазимо две наведене способности у именицама са значењем скупа попут: *ансамбл (певача), група, бокор, руковет, већина, букет, генерација, задруга, зборник, збирка, комплет, низ (људи), рој, циклус* и др. Код свих њих се најпре индивидуе које су саставни део скупа групишу, најчешће по сличности, а затим, преко способности реификације, та група се перципира као монолитна целина са својим особинама, које се испољавају на вишем нивоу концептуализације. Као што се види на примерима, индивидуе у скупу могу бити како жива бића тако и неживи објекти (уп. *низ, рој и букет*).

1.4. Слично томе, код једне врсте релационих именица се изражавани скуп добија помоћу груписања по сличности, а помоћу реификације скуп на вишем нивоу добија нове специфичности. За тумачење ових именица ћемо ми, међутим, осим наведених двеју способности додати и једну трећу фазу у концептуализацији, у којој се из насталог специфичног монолитног скупа поново издвајају исте индивидуе, али већ као појединачни чланови скупа, који деле све његове карактеристике. Зато сматрамо да је овде темељна, полазна визија о скупу, односно облик за множину, из које се затим издваја индивидуа, односно – обликује се јединина референта. Релационе именице ове врсте су: *колега, комисија, конкурент, ортак, парњак, партнер, познаник, савезник* и др.

1.5. Варијанта те групе су именице код којих је сличност експлицитно изражена (помоћу коренске морфеме или префикса): *вршњак* (особа која припада истој врсти по узрасту), *земљак* (из исте земље), *једномишљеник*, *коаутор*, *саоснивач*, *сапоседник*, *саучесник*, *сувласник* и др. Чини нам се да овде, због експлицитности сличности, таква именица директно ступа у релацију са својим парњаком преко груписања, без потребе да се врши реификација, тј. овде се добијени скуп не перципира као самостални објекат с насталим услед његове монолитности специфичностима.

1.6. Следећа група уједињује именице које значе родбинске везе. Такве су именице: *бака*, *брат*, *заова*, *зет*, *мајка*, *маћеха*, *отац*, *потомак*, *првенац*, *предак*, *родитељ*, *супруг/супруга* и сл. Све оне изражавају релацију са својим „поседником” (*брат кога*, *чији брат* итд.). Код њих се истиче подела према реципрочности (симетричности)/ неречипрочности, уп. реципрочне *супруг/супруга*, *братучед*, са неречипрочнима *бака/унук*, *предак/потомак* и сл.

Код концептуализације која се код њих остварује врши се корелирање два објекта према релацијама које сачињавају за дати језик специфичан систем родбинских веза и тражи се место једноме од њих (тражи се место референту релационе именице, а упориште је објекат релације – нпр. *унук председника*).

1.7. Релације се често стварају између посебних индивидуа које ступају у однос корелирања, укључиво и супротстављања једна другој. У ову групу сврставамо именице са значењем односа корелирања: *раскорак*, *контраст*, *диспропорција*, *разлика*, *симетрија*, као и елемената који ступају у такве односе: *контекст*, *контратеза*, *позадина*, *противтежа*.

1.8. У следећу, не тако бројну групу, иду релационе именице са значењем емотивних односа према неком објекту: *антипатија*, *симпатија*, *афинитет*, *култ*, *пијетет*, као и објекта таквих односа: *љубимац*, *фаворит*, *миљеник*.

1.9. Посебну групу сачињавају именице које су у ствари манифестација датог објекта, његова варијанта. Такве су: *варијанта*, *врста*, *егземплар* (*примерак*), *екстракт*, *оригинал*, *контура*, *мапа*, *портрет*, *резиме*, *сиже* и др. Нпр. *контура* обухвата и поклапа се са целим објектом у његовим граничним линијама, *мапа* је умањена у великој мери визуелна варијанта датог географског објекта, *портрет* је варијанта човека у виду слике, *сценарио* је филм у виду текста итд.

1.10. Једна прилично бројна група релационих именица је повезана са информацијом о датом објекту.

1.10.1. Неке именице означавају изражену речима информацију о објекту, писмено или усмено, у различитим стиловима, нпр.: *билтен*, *биографија*, *вест*, *декрет*, *закон*, *историјат*, *коментар*, *пакт* и др. *Име*, *наслов*, *назив*, као и *тема*, *тематика* исто пружају неку вербалну информацију о објекту.

1.10.2. Друга група именица је поново везана за информацију, али овога пута не означавају њено вербално изражавање, него њено показивање на неки начин: *знак*, *индикатор*, *индикација*, *критеријум*, *предзнак*, *симбол*.

1.11. Бројна је врста именица које означавају део неког објекта, при чему се, наравно, не ради само о физичким предметима. Прихватимо да су делови

тела у већој мери самостални (доказ тога је и њихова употреба у својству метафора) и могу се у прикладном контексту употребити и без допуне за поседника, нпр.: *Иза зида је провирила нека глава; Чуо сам глас иза себе*. Зато их изузимамо из групе релационих именица.

Ево примера именица из ове групе: *аспек(а)т, врх, граница, део, десетина, дно, елемент*; делови темпоралних објеката: *епизода, ера, етапа; епилог, крај* (за разлику од *почетак* и *завршетак*, које су, пре би се рекло, глаголске именице); *зрно, ивица, језгро, исечак, клубаш, корен, корице, љуска, парче, периферија, рефрен, побережје, подножје* (али, рецимо, *поднебље* није), *слој, фаза, члан* и мн.др.

1.12. Следећа, бројна врста укључује именице које уједињује то што оне врше неку функцију у вези са неким објектом, чије је изражавање обавезно. Такве су именице: *аташе* (нпр.: за *трговину*, тј. он је задужен за нешто); *база* (за *поређење*), *билет* (за *улаз у нешто*), *гласило, годишњак (факултета), грб (Србије), делегат, дописник („Политике“), експерт (за нешто), институт, кампања, кандидат, капара, секретар, семинар, факултет, химна, центар* (у смислу друштвене установе – за *нешто*) и сл.

1.13. У следећу бројну групу издвајамо именице које значе меру неке супстанце или предмета (наравно, укључујући апстрактни).

1.13.1. Један део тих именица означава **нормирану** меру, која се комбинује са бројем, да би **тачно** одредила количину објекта. Такве су на пример: *барел, грам, декаграм, доза* (може да буде нормирана, нпр. – *две дозе овог лека*), *литар, метар, пакло* и др. По сличном моделу тачно одређују „темпоралну” меру и именице са творбомом основом *-годишњица* (*двадесетогодишњица*) *нечега*.

Други део именица из ове врсте не служи за изражавање тачне количине, него изражава следећа значења везана за меру:

1.13.2. **Непрецизно** одређивана количина објекта (*грудва нечега, млаз, мрва, нијанса, прегршит, сијасет, хрпа*);

1.13.3. Саме именице изражавају **систем за мерење** објекта према неком критеријуму (нпр. *волумен нечега, датум нечега, запремина, износ, индекс, коефицијент, количина нечега, маса, носивост, разина, ниво, пречник, радијус, размер, дијагонала, дијаметар, дијапазон, димензија, динамика, обим*);

1.13.4. Релационе именице **упоређују** са неком **мером**, која се перципира као норма (*вишак нечега, мањак, максимум, минимум, оптимум, обилје нечега*).

1.14. У следећу групу издвајамо именице које изражавају у већем или мањем степену апстрактно перципирану везу између **разлога** и **последнице**.

1.14.1. Као такав мање или више апстрактан **разлог** за настанак последнице која је изражена обавезном допуном могу да се појаве именице попут: *аутор, источник/извор нечега, клица, мотив, повод, подстрек, порекло, разлог, узрок*.

1.14.2. Обрнуто, као други елемент у вези, као **последница** или **производ** неке или нечије активности, тумачимо именице као што су: *вајда, говор* (у см. неког текста – *политички говор*, а не људске способности), *ефек(а)т*,

задужбина, интервју, траг, хонорар (за нешто). Сматрамо да су својеврсна последица исто тако и крајње етапе неких будућих радњи, какве су *сврха* и *циљ*, а исто и *смисао нечега* (нпр. *смисао живота* – *смисао да живимо*, *чему нас води живот*).

1.15. У речнику смо пронашли сасвим мало релационих именица које су везане само за реципрочне односе, без иједног другог релационог значења од оних што смо већ горе навели (нпр. родбинских веза). То је именица *гост* (међутим, његов парњак *домаћин* употребљава се и самостално, зато он не улази у састав релационих именица), слично томе и *подстанар* је релациона именица, али *газда* не значи обавезно *станодавац* зато није релациона именица (сама именица *станодавац* је творена од мотивног израза: *давати стан*, зато исто није релациона).

1.16. Последња група коју смо добили у резултату свог истраживања уједињује релационе именице које изражавају груписање елемената, као што се то вршило и код размотрених горе и објашњених именица помоћу метода когнитивне лингвистике, али као другу фазу у њиховој концептуализацији не налазимо перципирање добијене групе у виду неке монолитне целине са својим специфичностима на вишем нивоу, него перципирање у виду целине у којој језичка визија профилира распоред њених елемената. Такве су именице: *композиција*, *конфигурација*, *програм*, *редослед*, *родослов*, *састав*, *склоп*, *смеса*, *структура*, *устројство*, *хронологија*.

2. Услед свега наведеног можемо извести следеће закључке.

2.1. У свом реферату смо се потрудили да забележимо који све онтолошки разлози изазивају релације између два именичка појма. У резултату анализе смо набројали следеће особине ситуације чије језичко изражавање укључује релације између два (или више) објеката: именица профилира особину објекта (*боја*, *делокруг*, *особина нечега*); референт релационе именице ступа у однос подређености према другом објекту (*поданик*, *колонија*, *тутор*); референт је скуп живих или неживих објеката (*ансамбл*, *зборник*); именица издваја место објекта у систему родбинских веза (*брат*, *бака*); груписање по сличности референта и објекта (*колега*, *конкурент*), укључиво и са експлицитно, творбено израженом сличношћу (*земљак*, *саоснивач*); корелирање (*позадина*, *симетрија*), укључујући и супротстављање (*контратеза*, *противтежа*) референта и објекта; емотивни односи према објекту (*симпатија*, *фаворит*); референт је варијанта, манифестација датог објекта (*врста*, *сиже*); референт је информација о датом објекту (*име*, *коментар*, *знак*); референт је део објекта (који није довољно самосталан у језичкој визији: *исечак*, *клубаш*, *корен*, *корице*); референт релационе именице врши функцију везану за дати објекат (*билет*, *одсек*, *грб*); референт служи за мерење објекта (*грам*, *хрпа*, *дијаметар*); референт ступа у узрочно-последичну везу са објектом (*аутор*, *клица*, *интервју*); именица профилира распоред елемената у датом објекту (*програм*, *редослед*, *склоп*); референт улази у реципрочне односе са објектом (*гост*, *подстанар*).

2.2. У издвојеним групама релационих именица истичу се три **врсте релација** (које су сасвим логичне): релације између елемента објекта и самог целовитог објекта; релације између два целовита објекта; релације између целовитог објекта и већег система који га укључује. Извршена класификација релационих именица показује да у језичком одразу стварности предмети ступају у однос не само преко радњи, које у језику прототипски изражава глагол, већ и непосредно између себе.

2.3. На крају ћемо покушати да применимо дефиницију за именицу, коју предлаже когнитивна лингвистика, наиме: именица је израз који профилише предмет (поиман у најширем смислу) (Лангакер 2009), те да пропатимо како се врши **профилисање** у групама које смо издвојили. У својим опсервацијама издвајамо 4 врсте појмова које релациона именица може да профилише.

2.3.1. У првом случају она профилише **елеменат** објекта: код изражавања особине објекта (*адреса Петра*), код изражавања дела објекта (*крај улице*) и понекад код мерења објекта (*дијаметар круга*).

2.3.2. У другом случају језички израз профилира **целовите објекте**: код односа подређености (*колонија Низоземске*), код родбинских веза (*тетка мог пријатеља*)¹, у неким случајима – код корелирања/ супротстављања објеката (*контекст изјаве, вакцина против грипе*), код неких случајева емотивног односа (*мишеник нашег шефа*); код приказивања варијанте објекта (*план града*); код изражавања информације о објекту (*роман о Лондону*); код ступања у узрочно-последичне односе (*ефекат кампање, порекло проблема*), код преосталих после груписања доведе реципрочних односа (*гост комисије*).

2.3.3. У трећем случају именица профилира **објекат са нивоа, који је виши** у односу на ниво датог односа: када је референт скуп објеката (*пасмина паса*), код груписања по сличности – као што смо рекли, овде је профилисани објекат с вишег нивоа скуп из којег се затим издваја индивидуа (*колега Петра*), у овој групи код именица са експлицитно израженим корелирањем заједно са целовитим објектима профилира се и однос који префикс изражава (*коаутор монографије*) или основ за корелирање (*земљак*); код непрецизног мерења објекта (*гомила доказа*) и код значења распореда елемената (*склоп чињеница*).

2.3.4. На крају, именица може да профилише и **саму релацију** (овде не делимо потпуно став когнитивне лингвистике да релацију профилишу само глагол, друге врсте речи које припадају глаголској парадигми и придеви). То се врши у следећим забележеним нама групама релационих именица: понекад код корелирања/ супротстављања објеката (*симетрија детаља*), понекад код емотивних односа (*симпатија према некоме*), код изражавања намењености вршењу неке функције (*химна државе – химна симболише државу; министар правде – министар је задужен да брине о правди*).

¹ Чини нам се да код наведених двеју група језичка свест врши корелирање објеката, као и у једној од следећих група (за корелирање/ супротстављање), али за разлику од ње овде је свест зацртала системе у чијим оквирима је корелирање ограничено. То су системи социјалне хијерархије (у групи за подређеност) и систем породичне хијерархије (код групе за родбинске везе).

2.4. Забележеним когнитивним способностима **груписања и реификације**, које се, као што Лангакер истиче у когнитивној лингвистици, користе код обликовања датог језичког израза као именицу, додаћемо још три, које су се испољиле код овде извршеног прегледа. Прва је способност извршења **корелирања**, које, међутим, не води обавезно крајњем циљу груписања елемената у једну целину (као што је то показано код Лангакера). Та способност карактерише групе подређености, родбинских веза, корелирања/ супротстављања, реципрочних односа. Друга је способност супротна способности груписања – то је способност **издвајања** неког дела из његове целине, тј. **декомпоновања**. Имамо ту способност код група за изражавање особине објекта и код издвајања дела из целине. Најзад, истиче се и способност **праћења релације** (Лангакер је ставља само код обликовања глагола). Ту способност откривамо код групе за емотивне односе, код повезивања референта са извршењем неке функције, код истицања узрочно-последичних односа.

Извори

Речник српског језика, Нови Сад: Матица Српска, 2011.

ЛИТЕРАТУРА

- Золотова 1973:** Г. А. Золотова, *Очерки функционального синтаксиса русского языка*, Москва: Академия наук СССР, Институт русского языка.
- Ивић 2006:** М. Ivić, О tzv. „tranzitivnim imenicama” koje označavaju ljudska bića. *Jezik o nama, Lingvistički ogledi, šest*, Beograd: XX vek, 9–17.
- Лангакер 2009:** R. Langacker, *Gramatyka kognitywna. Wprowadzenie*. Kraków: UNIVERSITAS
- Филмор 1981:** Ч. Филмор, Дело о падеже, у: В. Звегинцев (ред.), *Новое в зарубежной лингвистике*, Москва: Прогресс. 369–495.

Димка В. Савова

ВАЛЕНТНОСТИ У НЕДЕВЕРБАТИВНЫХ И НЕДЕАДЪЕКТИВНЫХ СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫХ

Резюме

В работе рассматриваются т.наз. реляционные существительные в сербском языке, которые автор экскерпировала из словаря сербского языка. Существительные классифицированы в 16 групп в соответствии с их семантикой, причем у каждой из них ищутся специфические особенности, которые вызывают обязательное употребление дополнения. В конце работы синтези-

руются выводы, касающиеся онтологического характера ситуаций, которые требуют употребления таких существительных, видов реляций, которые такие существительные могут выражать, вариантов профилирования, которое этими существительными совершается, и предлагается 5 видов когнитивных способностей, которые участвуют в их семантике.

Ключевые слова: существительное, валентностная структура, семантика, части речи, обязательное дополнение.